

Profilaktyka tężca, wścieklizny i zgorzeli gazowej

- Raną określa się przerwanie ciągłości powłok zewnętrznych (skóry, błony śluzowej) i głębszych tkanek.
- Charakteryzuje je ból, krwawienie i rozejście się brzegów.
- Najczęściej spotykamy uszkodzenia skóry, ale rana może sięgać do jam ciała i narządów wewnętrznych.

- Rana powoduje nie tylko znaczny upływ krwi, ale również kryje w sobie niebezpieczeństwo zakażenia miejscowego lub ogólnego.
- Przez ranę, jak przez otwarte wrota, wraz z przedmiotami raniącymi mogą ze skóry, bielizny, ubrania, ziemi, wody itp. wnikać do organizmu drobnoustroje chorobotwórcze, które bardzo szybko wywołują stan zapalny – przeważnie miejscowy, ale czasem również zakażenie ogólne.

Tężec

- Każde skaleczenie i każda rana mogą zostać zakażone laseczkami tężca. Szczególnie niebezpieczne są rany zabrudzone ziemią, powstałe w wypadkach na ulicy, w czasie pracy w ogrodzie czy na roli.
- Trudno powiedzieć, czy rana została zakażona laseczkami tężca, czy też nie, dlatego nigdy nie można lekceważyć ran powstałych na wolnym powietrzu.
- Postępowanie zapobiegawcze jest nieodzowne w każdym przypadku takiego zranienia.
- Polega ono na dostatecznie wczesnym podaniu surowicy przeciwteżcowej, najlepiej jednocześnie z chirurgicznym opatrzeniem rany.
- U osób wcześniej szczepionych ograniczamy się do podania dawki przypominającej szczepionki przeciwteżcowej – anatoksyny.

Objawy

- Objawy choroby widoczne są po kilku do kilkunastu dni od momentu zakażenia.
- Pierwszymi objawami tężca są:
 - bóle głowy i tułowia,
 - przeczulica,
 - niepokój,
 - wzmożone napięcie mięśni żuchwy,
 - trudności z połykaniem,
 - wzrastające napięcie mięśni twarzy

- Ochrona przeciwtężcowa - SZCZEPIENIA!
- Tężcowi zapobiega się za pomocą szczepień. Szczepionka przeciwtężcowa zwana anatoksyną powstaje z mieszaniny unieczynnionych toksyn produkowanych przez bakterie tężcowe. Po jej podaniu organizm rozpoczyna wytwarzać surowicę przeciwtężcową.
- W celu zapewnienia odporności na tężec do końca życia zaleca się przyjęcie pięciu dawek anatoksyny tężcowej w odpowiednich odstępach czasu. Szczepienia wskazane są nawet po przejściu choroby, gdyż nie gwarantuje ono całkowitej odporności.

Szczepienia ochronne pourazowe

- Osoby z obrażeniami pourazowymi poddawane są badaniom w celu ustalenia najlepszego postępowania przeciwtężcowego.
- Jest zależne od historii szczepień przeciwtężcowych, rodzaju rany oraz od tego, czy odniesione rany sprzyjają zakażeniu tężcem (do takich należą rany mocno zabrudzone oraz zanieczyszczone odchodami, ziemią i śliną; rany kłute, oderwania kończyn, rany powstałe w wyniku wybuchów pocisków, zmiążdżeń, oparzeń, oraz odmrożeń).
- W przypadku tego typu ran zaleca się podanie tetaglobuliny TIG, która może zapobiec śmierci pacjenta.

Wścieklizna

- Wścieklizna stanowi groźne powikłanie ran kąsanych, jeżeli kąsające zwierzę jest chore na wściekliznę.
- Może powstać po niewielkim nawet uszkodzeniu skóry lub błon śluzowych, zanieczyszczonych śliną zwierzęcia.
- Pierwsza pomoc
- Jeżeli podejrzewamy, że zwierzę, które ukąsiło człowieka jest chore na wściekliznę lub też jest nieznane, a uciekło i nie może być poddane obserwacji, należy natychmiast rozpocząć podawanie zapobiegawczo szczepionki przeciw wściekliźnie. Jeśli pies jest znany, był szczepiony przeciw wściekliźnie, a okoliczności wypadku tłumaczą pogryzienie, ze stosowaniem szczepionki można zaczekać do zakończenia obserwacji i badania zwierzęcia.

Zgorzel gazowa

- Zgorzel gazowa to ciężkie zakażenie przyranne, które powstaje w wyniku zatrucia toksyną beztlenowych laseczek zgorzeli gazowej.
- Stan ten przebiega z rozległym obrzękiem i martwicą tkanek, a także z wytwarzaniem gazu gnilnego pod skórą.
- Toksyny laseczki zgorzeli gazowej działają niszcząco na tkanki, powodując ich gnicie.
- Objawy zakażenia występują po 4-5 dniach od przedostania się drobnoustrojów do rany.

Zgorzel gazowa

- Zgorzel gazowa jest chorobą rzadką, ale bardzo groźną, zazwyczaj kończącą się śmiercią.
- Jeżeli bakterie powodujące zgorzel gazową dostaną się do rany wraz z ziemią lub strzępkami zabrudzonej odzieży, spowodują gnilny rozpad tkanek z wytworzeniem gazów.
- Szczególnie łatwo gniciu ulegają zmiążdżone mięśnie.

Objawy

- Pierwszymi objawami są: ból i uczucie napięcia w niebolesnej uprzednio ranie, znaczne obrzęknięcie okolicy rany, przy czym wyczuwa się charakterystyczne trzeszczenie, wywołane obecnością gazów w tkankach.
- Pojawiająca się wydzielina z rany staje się posokowata, przypomina popłuczyny mięsne.
- Stan ogólny chorego szybko się pogarsza, występuje zamroczenie. Temperatura ciała może być niższa od normalnej.
- Choroba rozwija się bardzo szybko, niekiedy w kilka godzin po zranieniu.

Leczenie

- Leczenie prowadzone jest w szpitalu – podawane są antybiotyki, stosowane jest także leczenie operacyjne, polegające na usunięciu martwych tkanek.
- W ciężkich przypadkach konieczna jest nawet amputacja kończyny.
- W leczeniu stosowana jest także tlenoterapia hiperbaryczna.
- Ważne jest również leczenie objawów pojawiającego się wstrząsu.
- Nieleczona zgorzel gazowa może doprowadzić nawet do śmierci.
- Należy koniecznie zgłosić się do lekarza, jeżeli doszło do powstania rany w wyniku zmiżdżenia kończyny, gdy rana została zanieczyszczona ziemią czy też rana zawiera ciało obce pochodzenia organicznego.
- Los chorego zależy od możliwie wczesnego rozpoznania i jak najszybszego przewiezienia pacjenta do szpitala.